

אביבה לורי | צילום: איליה מלניקוב

הרצל ונינה כהן

הרצל נולד ב-1959 באשקלון באותה שנה נולדו: לכן מוסר, אמה תומפסון וצוריה שלו. נינה נולדה ב-1992 בתל אביב באותה שנה נולדו: מיילי סירוס, הנסיך סבסטיאן מלוקסמבורג וריאנה גולבי.

בית: הרצל גר בבית קטן בכיכר ונינה ביריה שכורה עם שני שותפים ברוטשילד פינת שניקין.

המשפחה המורחבת: בת ווגו של הרצל, אסתי קינן עפרי, היא מוזיקאית ומורת לרינו. אמה של נינה, יואנה סטין, נושאה לאיזיק אלמן ויש להם בת, נועה.

הילדה עם שני השמות: לפני שנינה נולדה החליטו הוריה לקרוא לה ריאל. אבל אחרי הלידה, כשהנחה בחימו של הרצל, עדיין רטובה וממבצצת, הוא החליט לבכות וקרא לה נינה וכך הוא וסביבתו קוראים לה. אמה קראת לה דולי ובתועדת הזהות היא ריאל. "אני חיה עם זה בשלום", אומרת נינה, "ואין לי פיצול אישיות". הרצל חושב שזה בעצם משקף את מצב הנירונים, כאשר ילד מתחלק לשתי סביבות חיים.

על העיוורון: הרצל נולד למשפחה רחבת מסורתית שעלתה ממרוקו. לאחר שהוריה של אמו רחל נפטרו, השיאו אותה למשה, אחיו של אביה. הרצל, בן זוגנים, אחרי שני אחים ושתי אחיות, נולד עם מום גנטי (מרטיניס פיגמנטוס) עם שנייה שלוש אחיות ריאל, לילי, שהולכים ונעלמים עם השנים עד לעיוורון מוחלט. "זה כמו להסתכל על העולם דרך צינור בקוטר של חצי צול בערך".

השכלה: הרצל לא מצא את מקומו בתיכון ועשה בגרות אקסטרנית. אחד כך למד בסמינר למורים ולטבע ולחקלאות, ופילוסופיה יהודית ומשפטים. כולל תואר שני, באוניברסיטת תל אביב. נינה למדה בתיכון בקיבוץ עין שמר. איזה תלמידה היתה נינה: "זננה מצטיינת שאוהבת ללמוד", היא אומרת. סיימה במגמת מוזיקה אחרי שלמדה פסנתר מגיל חמש.

צאבה: הרצל קיבל פטור אבל התעסק היה מורה בפרויקט נערי רפול. נינה אותרה לקודם כתבנים צבאיים ושירתה באחד האינטרנט ברובר צה"ל ככתבת לענייני משפט ועורכת האתר.

מנישה עיוורת: את אמה של נינה פגש הרצל במעמד הציה בברזונסקי פינת אבן גבירול בתל אביב.

"חיקיתי בימוד והיא אמרה: למה אתה לא עוברת יש אור ירוק, ענית: לה? כי אני מחכה לך". באותם ימים הרצל עוד ראה מעט החציל להבחין בצבעיה האירופיים של יואנה, שכאה מהולנד והתגוררה עוד קודם לכן. הטובים משעממים:

לדצל היה משרד עורכי דין קטן ליד כיכר המדינה. הוא ייצג פושעים בבתי משפט וחברות רות בעסקים בטרוריה. "תמיד אומרת שאני מייצג את הרעים כי הטובים משעממים אותי". אחרי שמונה שנים החליט לעשות שינוי.

השינוי: לפני תשע שנים מאס בתל אביב, בעריכת דין, בכסף, ועבר לחיות בכיכר, קרוב לארמת. הוא שיכנע את יואנה וכן ווגה לעשות כמוהו ושתי המשפחות עברו לכיכר.



נינה ואביה, 1992

יש לו מה להגיד על עמיתו עורכי דין פילייים שהפכו ליחצנים הרדיפי מיקרופתים: "זו תופעה עלובה בעיני. כולם אומרים אותו דבר הצופים מתייחסים אליהם בחוסר אמון מוחלט".

משמורת משותפת: הרצל לא העלה ברעונו אפשרות אחת. "מבחינתי לא בא בחשבון שאבא קופץ פעם בשבוע ומביא מתקים. החיים כוללים גם את הבוקר ואת החיתולים, והכעסים, והעלבונות, והזרות, והכמיות, והשמחות. לידם שראיתי את אבא רק בסופי שבוע על חורים מערכת חיים אמיתית".

פזב: מרב לילדים או מרב להורים: נינה חושבת שיש תרונות ויש חסרונות. "גרלתי עם שני ההורים ולא הרגשתי שאחד מעז עובד אותי. מצד שני, אין לך מקום קבוע. כל כמה ימים אתה צריך לאסוף את המיסטלים ולגרום, ואתה שואל את עצמך איפה הבית שלך".

עמדות ספרותיות: בשנה הראשונה בכיכר, נגמר הנושפ

הגדול, נינה הלכה לבית הספר והרצל נשאר לבד. "הייתי רי מרוחק ולא מצאתי לי מקום בבית. נגשתי למחשב, באותה תקופה עוד היו לי שרירי ראיה אחזונים. כעבור חודשיים-שלושה היה ברור שיש לי רומן. תמיד ידעתי שאני רוצה לכתוב, אבל זה לא היה לי גם שזוכים לו מעטים. שלחתי את כתב היד לעם עובד ואחרי שבועיים ענו לי, וכעבור כשנתיים הימנ הראשון, "אבני שיש טהור", יצא לאור".

אירמונות בחול: "אבני שיש טהור", נוסעים הגיבור ומשפתחו - כמו הרצל עם הדיו, אחיו ונינה - למסע שורשים במרוקו, ומגיעים לביתם הישן, "הורי תמיד סיפרו איזה בתים היו להם שם, איזה ארמונות, כמה היו עשירים. אבל כשהגענו לשם, נגלה בית קטן ועלוב. זה היה מסע ללב הגעזע שהתנגש חזק עם המציאות והיחירן שרצית לשמר. אני חושב שעדיף להשאיר חלק מהחלומות לא ממומשים".

הד הוריו: בכיתה י"א נמאס לנינה לנרוד בין שני הבתים. היא עברה לחיות אצל אביה. הרצל כבר היה עיוור לגמרי אבל נעלב מהמאלה מי כישל. "אני גבר אבל יש בי גם קצת אמא", הוא אומר. נינה וזכרת אבא עם ביטחון עצמי שאפטר תמיד לסמן עליה. "תמיד ידעתי שיש לו מגבלת ראיה", היא אומרת. "אני זוכרת שכשהייתי קטנה וטיילנו בפארק הזיקוק, ישבתו לו על הכתפיים, והייתי בטוחה שכשאני מויה לו את האוזניים מינה ושמאלה, אני מכוונת לו את הדרך הביתה".

יש גם תרונות: הרצל יודע שנינה לא תמיד היתה צדיקה גמורה. היא למדה מרד מאוד איזה תרונות נולדות. גלומים באבא עיוור. "הייתי מכין לה שניצלה ואחר כך, בזמן שניקיתי את הבית, הייתי מראב את כל החתיכות מתחת לספה". גם במרוקו, דוק, היא מודה, "הניצחונות שלי לא היו תמיד טהורים והוגנים". הרצל לא שיחק עם נינה כדורגל בחצר, אבל שר לה שירים חסידים, או ניגן בעוד כשהיא שיחקה עם כרזיים באמבטיה. "לא פחדתי לרחוץ אותה", הוא אומר, "ממש לא. אתם הוראים עושים עניין כזה גדול מעיוורון".

שיטות חינוך: כשנינה הלכה לביתה א' הרצל הרדע לה ששיעורי בית הם באחריותה ואם לא תבין אותם, היא תצטרך להתמודד עם המוכה. אבל לא היו מכות ובעיות משמעת או לימודים בבית הספר.

מרב הנעוריים: מנינגלי. הצטנא בהסתגרותיות בתודה וב"לא רוצה לראות אתכם ותעזבו אותי בשקט עכשיו".

ציאה מרבית: לא מומן נינה עברה לתל אביב. הרצל הרגיש את לטלת הפרידה בעוצמה גדולה. "הרגשתי מצד אחד שמוזה גדולה ומצד אחד זה הכאב והיה עצוב, ואחרי שעה לקחת את העדו וניגמת מנגינות של שיריה".

ייחודי עצמו: "אין בינינו יחסית תלות", אומרת נינה. "אם

הרגשתי ייחודי מצפון זה היה על זה שאני משאירה אבא לבר בבית, בלי קשר לזה שהוא עיוור".

עצבים: הרצל מתעצבן על העצלנות של נינה. "אם אני לא בבית היא לא תעשה לעצמה חביתה", הוא אומר, "והיא קצת בלגניסטית. אני לפעמים נכנס לחדר שלה וחדרך על כל העולם. אחד כך היא לא מוצאת שום דבר וכל הזמן שואלת איפה הדברים שלה".

נינה מתעצבנת על הדר הקצרה של הרצל על הרק. "אם הוא רק שומע את המילה 'איפה', הוא מתעצבן קשות".

השתקפויות במראה: נינה רואה בעצמה את ההתנלות הרגשית והמחורית של אביה. ביקורת, לפעמים מדי, מתקשה לקבל חייגות מוסריות, וזיפים ומריחות במערכות יחסים. הרצל רואה איך ההתרגשות שלו ממוזיקה משתקפת בנינה ופוגש רמיון אינטלקטואלי רב ביניהם בפענוח וניהול רגשות. "לפעמים אני שומע את עצמי מגורנה".

אני בחיים לא אחיה כמו אבא שלי: נינה נמסה להיות פחות ביקורתית מאביה ופחות נוקשה בדרישות המוסריות מעצמה וממסביבה שלה. "מקוה להיות יותר חכמה ופחות צודקת", היא אומרת. "תרוץ מהו, הבטחתי לעצמי שאני לא אתגרש".

הרשות: נינה מתחרטת על כך שהיתה עסוקה בלהגן על הוריה. "לא לפגוע באבא כשאני עם אמא ולהפך. זה מאוד הכביר עלי". בדיעבד הייתי מודעת על זה כי הם לא היו זקוקים לזה".

הרצל היה מותר על תובענות היתר. "הייתי מרשה לה יותר לוייץ. מותר לילד לא להגיד לפעמים את כל האמת, ולא תמיד כשאתה חושב שהיא מרדנת אתך, היא באמת מרדנת אתך. הדידשה לחיות בפיון טיונינג מאוד מרוקו יכולה לתפניש". ריש לו זיכרון אחד מכאב במיוחד: "כשהיא היתה בת חמש היה כאן ארחה והיא ניג'טה. לקחתי אותה ביד ושמתו אותה בחוד שלה. זה היה אכזרי כי הזכחתי לה שאני גדול וחזק ויכול לעשות את זה, וזה מכאב לי".

אזכרות וציפיות: הרצל חושב שזה נשמע פולני: "נינה היא הרבה מעל לציפיות שלי".

פנטזיה: להרצל היו שלוש פנטזיות. שתיים הרגשמו. האחת לכיכר והשנייה להביא את העיסוק המוזיקלי שלו לבמה. שני ספריו שראו אור זכו לביקורות מצוינות, השלישי כבר כתוב, גם על הממה הוא יזיפע עם בת ווגו בפסטיבל העדו הקודם. אבל האמא של כל הפנטזיות - לחוד לראות, מרס התממשה, אם כי יש שמענות שאם יתגברו על הבטיות

הטכנולוגיות הכרוכות בפיתוח העין הבינונית, הוא יזכר לראות את נינה האמיתית ולא את זאת שנושאה חוקה בוכיכרנו כילדה בת שלוש. הפנטזיה של נינה היא לפרסם את כל המוזיקה שלה, במיוחד או במחוק, לכתוב מוזיקה וספר, אבל לא לפרסם אותו, כי זה מלחין ומפחד מדי.